

Industriministeren (Nils Wilhjem):

Jeg vil ikke gå i rette med hr. Rahbæk Møller, som nu bebrejder mig, at jeg ikke har detailviden på alle områder, men blot sige, at det jo er et stort område, som skal dækkes.

Til gengæld vil jeg sige, at det forekommer mig, at hr. Rahbæk Møller er totalt uvidende om, hvordan direktiverne egentlig behandles. Han synes at mene, at Danmark kan sætte sig i en position, hvor vi kan forhindre, enten at direktivet kommer frem eller bliver behandlet.

Men hvad er realiteten? Realiteten er, at det er de andre, der beslutter, hvis vi sætter os ned og venter på, at man i nordisk sammenhæng eller på andre områder finder frem til et eller andet. Sådan er reglerne jo.

Derfor er det helt afgørende i EF-arbejdet – men det skal jeg ikke bebrejde hr. Rahbæk Møller at han ikke er så dybt inde i – at vi afklarer vores problemstillinger tilstrækkelig tidligt, og at vi aktivt arbejder for de synspunkter, som vi har her i Folketinget, for i videst mulig udstrækning at få dem tilgodeset i udformningen af direktiverne. Det er det, det handler om, og ikke at sætte sig tilbage og vente på, at der skal ske et eller andet i en eller anden kommission.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Ministeren må have misforstået noget. Jeg har sandelig ikke bebrejdet ministeren, at vi har denne debat i dag; det er vores procedure, og det er da helt fint.

Det, jeg har gjort, er at give udtryk for mit partis mening om det direktivforslag, der foreligger – det er vel meningen med, at vi har en debat – og så har jeg i øvrigt efterlyst oplysninger om, hvordan det forholder sig til eksisterende dansk lovgivning og til det arbejde, der, længe før for øvrigt dette direktiv var udarbejdet, såvidt jeg forstår, var i gang på nordisk plan. Det har ministeren ikke kunnet oplyse, og det synes jeg jeg kan bebrejde ministeren at han ikke er ordentligt forberedt over for. Det er dog to centrale oplysninger: Hvordan forholder direktivforslaget sig til dansk lovgivning, og hvordan forholder direktivforslaget sig til det koordinerende arbejde, der foregår på nordisk plan?

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Forhandling om EF 4:

Miljøministerens redegørelse af 23. november 1988 vedrørende forslag til Rådets direktiv om indsluttet anvendelse af genetisk modificerede mikroorganismer.

(Redegørelsen anmeldt 23/11 88. Redegørelsen givet 23/11 88. Meddelelse om forhandling 23/11 88).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 11 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

11) Forhandling om EF 5:

Miljøministerens redegørelse af 23. november 1988 vedrørende forslag til Rådets direktiv om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer.

(Redegørelsen anmeldt 23/11 88. Redegørelsen givet 23/11 88. Meddelelse om forhandling 23/11 88).

Forhandling**Ivar Nørgaard (S):**

Hensigten med at trække nogle få væsentlige direktiver ud af den løbende strøm, som forelægges Markedsudvalget, var, da vi besluttede det i Folketinget, og er det stadig, at vi skulle have en første drøftelse i folketingssalen og konstatere, hvilket syn regeringen havde på forslaget, og hvilke holdninger partierne havde af mere principiel art.

Men for de to foreliggende direktiver er tiden imidlertid løbet fra denne idé, da de jo allerede har været til førstebehandling i Miljøudvalget, Markedsudvalget og i EF's Ministerråd, og det viser i øvrigt – vil jeg sige til fru miljøministeren – at den gamle radikale idé om, at så godt som alle direktiver burde have en førstebehandling her i folketingssalen, er helt urealisabel.

Efter Kommissionens opfattelse er det af afgørende betydning for udviklingen af bioteknologien i Fællesskabet, at der hurtigt udarbejdes fællesskabsrammer for lovgivningen om denne nye teknologi.

Kommissionen fremhæver endvidere, at borgerne og miljøet i hele Fællesskabet bør sikres forsvarlig beskyttelse mod mulige risici ved anvendelsen af gensplejsning.

[Ivar Nørgaard]

I sin begrundelse for forslagene siger Kommissionen:

»Der er klare argumenter til fordel for en EF-lovgivning om bioteknologi af hensyn til det indre marked, og fra et miljømæssigt synspunkt er det værd at erindre sig, at mikroorganismene ikke respekterer de nationale grænser. Kun en egentlig EF-lovgivning kan derfor sikre den nødvendige beskyttelse af mennesker og miljø.«

Lovgivningen om bioteknologi er temmelig forskellig i EF-medlemslandene, men er under udvikling alle steder, og det er tydeligt, at Danmark på dette felt har en af de mest restriktive lovgivninger og praksis.

EF-Kommissionens forslag til EF-direktivet går videre, end en række af medlemslandene hidtil er gået, men langt fra så vidt, som vi gør i den danske lovgivning.

I Kommissionsforslaget opdeles mikroorganismene i 2 kategorier. Gruppe I kan der forskes i uden anmeldelse af projekterne. Forskning i gruppe II skal anmeldes til myndighederne, men kan gå i gang 15 dage efter, medmindre myndighederne har nedlagt forbud herimod.

Industriell anvendelse skal anmeldes mere detaljeret, og virksomheden kan gå i gang efter 60 dages forløb, medmindre myndighederne har nedlagt forbud.

Den danske lovgivning om miljø og genteknologi er mere vidtgående både vedrørende forskning og industriel anvendelse.

For udsættelse i miljøet af mikroorganismene med henblik på markedsføring af produkterne til et givet formål kræver direktivet samråd med og billigtelse fra de andre medlemslande, inden produkterne godkendes. Men i de tilfælde, hvor der er uenighed mellem medlemslandene, træffer Kommissionen den endelige afgørelse.

Efter dansk lovgivning må genteknologisk fremstillede organismer som hovedregel slet ikke udsættes i miljøet – heller ikke i forsøgsøjemed. Dog kan miljøministeren i særlige tilfælde, når konsekvenserne for miljø, natur og sundhed er velbelyste og acceptable, meddele godkendelse.

Miljøministeren siger temmelig lakonisk i sin skriftlige redegørelse, at begge direktivforslagene vil nødvendiggøre lempelser i lov om miljø og genteknologi og i Arbejdsministeriets bekendtgørelser.

Hvis debatten her i folketingsalen var foregået, som det egentlig var planlagt, altså uden at man havde det mindste kendskab til, hvad der var sket i Miljøudvalget, Markedsudvalget og senere i Ministerrådet, ville man jo ikke kunne se andet, end at det nok også var regeringens hensigt at foretage disse lempelser. Der står nemlig ikke noget om, at det kunne regeringen bestemt ikke tænke sig. Men nu ved nogle af os jo fra drøftelserne i disse udvalg, at ministeren har en helt anden opfattelse – og heldigvis på det punkt en rigtig opfattelse – nemlig at man ikke skal svække dansk lovgivning som følge af dette direktiv, altså at vi slet ikke skal følge det.

Men ministeren skulle så også gerne her i salen over for offentligheden – for det har jo været lukkede møder – fastslå, at det også er regeringens holdning, at den på ingen måde agter at følge direktivforslaget, fordi man ikke ønsker at forringe den danske lovgivning.

Kommissionsforslaget er fremsat med hjemmel i artikel 100 A, og det betyder, at man både har villet tage hensyn til det indre markeds funktionering for at stimulere konkurrencen og samtidig ønsket at beskytte miljøet og menneskenes sundhed. Men det er svært at se begrundelsen for, at man ikke kun har taget den rene miljøbestemmelse i Romtraktaten som hjemmel, for i hvert fald for det første direktiv, hvor det drejer sig om forskning, og hvor det drejer sig om industriel udvikling, kan der jo kun være tale om, at konkurrencen kan blive påvirket negativt for den, der er undergivet strengere regler, og det er jo de danske virksomheder, hvis vores lovgivning er strengere end de andres. Derfor er der ingen grund til for andre lande at påberåbe sig, at det vil være noget, der generer det indre marked, hvis vi har strengere regler, og derfor kunne man altså helt nøjes med den rene miljøbestemmelse i artikel 130.

Der kan være en lille tvivl, når det drejer sig om udsættelse i miljøet, men selv hvad det angår, mener jeg, man burde nøjes med 130, også fordi vi har den meget strengere bestemmelse selv.

Jeg forstår, at miljøministeren er sympatisk over for den holdning, at det var det, man egentlig burde gøre, og jeg vil derfor gerne stille miljøministeren et spørgsmål. Vi har nemlig ikke modtaget referat fra miljøministermødet – og jeg har spurgt, lige til 1 minut, før jeg gik ind i salen her. Nu har miljøministeren i hvert fald

[Ivar Nørgaard]

muligheden for at fortælle os og den undrende offentlighed, hvad kollegaerne i Ministerrådet mener, og hvad Kommissionen har ment om dette spørgsmål. Vil man acceptere, at det bør flyttes over til artikel 130 som hjemmel i stedet for artikel 100 A?

Grove (KF):

Fra dansk side følger vi i international sammenhæng sædvanligvis et dobbeltmål, når der kommer miljøspørgsmål ind i billedet. Den ene del af målet er at sikre beskyttelse for arbejdsmiljøet og det ydre miljø. Den anden del vedrører mere konkurrencemæssige aspekter, nemlig at det kan ikke være i dansk interesse, at vi stilles konkurrencemæssigt ringere i forhold til vore EF-partnere eller vores samhandelspartnere i øvrigt, ene og alene fordi disse lande har en miljølovgivning, der er mindre vidtgående end den danske.

Den betragtning gælder sådan set også de to direktivforslag, vi behandler her i dag, nemlig direktivforslag om udsætning af genetisk modificerede organismer i det ydre miljø, hvad enten det nu sker i forsøgsøjemed eller i markedsføringsøjemed, og det andet om indesluttet anvendelse af genetisk modificerede mikroorganismer. Fra dansk side må den overordnede betragtning derfor være, at der må skaffes sikkerhed for, at de fælles EF-bestemmelser, som til sin tid kommer til at gælde på dette område, opfylder tre væsentlige betingelser:

De europæiske virksomheder, som arbejder med genetisk modificerede organismer, skal selvfølgelig være konkurrencedygtige på internationalt plan.

Herudover skal de europæiske virksomheder indbyrdes være stillet konkurrencemæssigt ens.

Den tredje betingelse er, at forsøg på at fremstille produkter, som indebærer anvendelse af genetisk modificerede mikroorganismer, skal ske under ensartede, forsvarlige forhold, således at danske virksomheder, som skal overholde strenge miljøbestemmelser, ikke stilles konkurrencemæssigt dårligere, fordi konkurrerende europæiske firmaer ikke er pålagt lignende bestemmelser.

Hvis denne betingelse ikke er opfyldt, kunne det bringe os i en situation, hvor vi måske kommer til at betale prisen for grænseoverskridende miljøproblemer, til trods for at vi fra dansk side tager vidtgående miljöhensyn.

Det er vel klart, at de foreliggende direktivforslag tager sigte på at skabe ensartede konkurrencemæssige vilkår for så vidt angår anvendelse af de omtalte mikroorganismer.

Det, vi skal diskutere, er vel derfor, om forslagene er for slappe i forhold til de danske regler, og det er givet, at direktivforslagene også i deres nuværende form vil indebære, at EF-lande, som hidtil ikke har haft systematisk lovgivning på dette område, vil blive tvunget til at stramme deres miljølovgivning væsentligt og indføre miljøbestemmelser på et felt, hvor de måske slet ikke havde nogen. Og det er godt, både set ud fra en miljømæssig og en konkurrencemæssig betragtning. Og det er det mål, vi skal forsøge at fremme i de videre forhandlinger om dette spørgsmål.

Jeg tror ikke, der er nogen i Folketinget, der ønsker at nedsætte vores mål. Vores mål må være at få de andre op til vores standard, og jeg har også forstået, at man i Vesttyskland og Holland er tilbøjelige til at anbefale den stramning, som vi ønsker fra dansk side.

Men til gengæld vil jeg sige, at skulle der være videnskabelige beviser for, at vores standard på nogle områder er en kende for stram, skal vi heller ikke falde omkuld af den grund; vi skal naturligvis også indrette vores miljølovgivning efter det. I den sidste ende må det jo være de videnskabelige beviser, der vejleder os, og ikke de følelsesmæssige aspekter.

Rahbæk Møller (SF):

Indledningsvis skal jeg sige, at vi ikke nødvendigvis vender os mod, at der vedtages EF-direktiv på området. Gensplejsede mikroorganismer kender ikke landegrænser, og derfor kan det være et gode med internationale regler. Men de foreliggende direktiver er ikke gode nok. Når det drejer sig om forslaget om indesluttet anvendelse af gensplejsede mikroorganismer, ligger det helt store problem i de tekniske specifikationer, der især er omtalt i bilaget. De danske regler bygger ligesom de amerikanske og de internationale regler i øvrigt på NIH-reglerne med 4 fareklasser.

EF-Kommissionen har af en eller anden grund lagt sig fast på en skelnen mellem 2 fareklasser efter nogle OECD-regler, der ikke er egnet til og ikke er udviklet til dette formål. Dertil kommer, at sikkerhedskravene i direktivet er langt lempeligere end de danske og i øvrigt og-

[Rahbæk Møller]

så langt mindre præcise. Endelig kan EF-Kommissionen egenhændigt uden om nationale regeringer ændre disse tekniske regler, som jo bærer det egentlige indhold.

Det er faktisk umuligt at se, hvis disse tekniske specifikationer ikke ændres, at dette direktiv kan bruges som minimumsdirektiv engang, for når de tekniske definitioner er forskellige, hvordan i alverden kan vi så opstille andre krav?

Derfor appellerer jeg til miljøministeren om, at hun lægger meget stor vægt på at få disse ting bragt helt i overensstemmelse med international standard, og det vil altså sige endnu hårdere eller ligesom de danske regler.

Hvis disse forhold bringes i orden, er der stadig væk en del ting, der skal rettes for at løfte de internationale bestemmelser i EF – og det er selvfølgelig særlig akut, hvis det skulle blive et maksimumsdirektiv. Det drejer sig om sådanne ting, som at vi bør have godkendelsesordninger i stedet for anmeldelsesordninger, og det drejer sig om at indføre ankerregler. Det er åbenbart ikke noget, de kender nede i EF – så har de selvfølgelig heller ikke det problem, om anker skal have opsættende virkning.

Det kan jeg godt se er praktisk, men derfor vil vi gerne have anker i Danmark alligevel, og endelig bør selvfølgelig alle forsøg registreres.

Det andet direktiv, om udsætning af gensplejsede organismer, skal jeg ikke sige så pokkers meget om, fordi det simpelt hen bør tages af bordet. Selv Det Genteknologiske Råd, som undervisnings- og forskningsministeren har nedsat, har vendt sig mod dette direktiv, der simpelt hen er så elendig, at det ikke engang kan bruges som kladde.

Bare for at tage nogle af de værste punkter: Udsætning af gensplejsede organismer bliver ifølge direktivforslaget tilladt efter en anmeldelsesprocedure. I Danmark er det forbudt, dog kan der gives dispensation, og de danske regler afspejler langt bedre den usikkerhed, der knytter sig til, hvordan nye organismer påvirker miljøet.

Også reglerne om kommerciel handel og udsætning er meget mystiske. F.eks. omfatter de ikke planter, og hvis man læser direktivet efter dets ordlyd, skulle det betyde, at hvis man udsætter gensplejsede planter som forsøg, skal man da i hvert fald anmelde det, men hvis man gør det kommercielt, kan man bare gøre det.

Det direktiv er ganske enkelt noget makværk, der skal tages helt af bordet.

Niels Anker Kofoed (V):

Det første direktiv handler om anvendelse af genetisk modificerede mikroorganismer, og det har vi en lovgivning om herhjemme, men der er forskellige principielle ting, som jeg synes er interessante i dette direktivforslag.

Lad mig sige først, at jeg tror, vi er enige om, at vi skal have regler, der minimerer så meget som overhovedet muligt de risici, der kan være ved anvendelsen af disse ting. Det, jeg synes er interessant ved dette her, er, hvordan man opbygger de 2 grupper, altså hele proceduren, som man ligesom vil lave lidt om på i forhold til vores procedure. Jeg synes, der er noget tiltalende ved, at man kan dele det op i 2 grupper.

Jeg ved godt, at hr. Rahbæk Møller var inde på, at det ikke er godt nok med de nævnte specifikationer, men så må vi finde ud af, hvilke andre der skal til for at få en opdeling i 2 grupper. Det var den ene ting.

Jeg synes, det er en god idé, at forskning med de mindre farlige organismer ikke skal anmeldes; på den måde kan de komme i anvendelse hurtigere, da man ikke skal vente på at få tilladelse af en myndighed.

Også bestemmelsen vedrørende gruppe II om en tidsfrist for, hvornår myndigheden skal svare, finder jeg god, for hvad er der i vejen med vores lovgivning? Den kritik, man hører af vores, går mere på det administrative end på det indholdsmæssige.

Nu har miljøministeren jo sagt, at man endelig ikke skal tro på alt, hvad der står i aviserne, men i hvert fald tog sagen om NOVO's ansøgning om en fabrik ved Kalundborg umådelig lang tid, og spørgsmålet er, om man kan finde en procedure, der sikrer, at folk ikke skal vente i årevis, før de får tilladelse til at foretage de ting, de ansøger om. Her kan direktivet måske inspirere os til at undersøge, hvad vi har gjort forkert. Det er ikke sikkert, at vi behøver at lempe vores lovgivning, men måske kunne vi tillempe den, så den bliver mere fornuftig, uden at man slækker på de krav, som skal formindske risiciene.

Det må også være fornuftigt at have nogenlunde ensartede regler i EF. Det kan ikke være rigtigt, at man har strengere regler i ét land og mindre strenge regler i et andet land, for så risi-

[Niels Anker Koføed]

kerer man jo, at de, der har travlt, søger hen til de lande, der har en lempeligere lovgivning, og det er ikke til gavn hverken for os, som har strengere regler, eller for det land, hvor der måske er risiko for, at der kan ske et eller andet. Jeg synes, at dette taler for, at der skal være ensartede regler, som i hvert fald opfylder minimumskravene.

Man kan selvfølgelig altid diskutere, om vi i Danmark vil hævde, at vi af hensyn til vores miljøgaranti må have strengere regler. Det kan, som hr. Ivar Nørgaard siger, kun komme til at skade os selv, og det må vi så selv afgøre, men jeg har ikke noget imod det, hvis det er den vej, man vil gå.

I det hele taget kan jeg sige, at jeg synes ikke, vi skal overgå hinanden i at indføre restriktioner. Det, det drejer sig om, er at få tingene ekspederet, således at vi ikke forhindrer dem i at udvikle sig. Vi skal ikke have restriktioner for restriktionernes skyld.

Med hensyn til det sidste direktiv er jeg relativt nær ved at være enig i det, hr. Rahbæk Møller sagde. Jeg synes heller ikke, det er godt nok udarbejdet; det trænger til et eftersyn og nogle tiltag fra vores side med henblik på at inspirere til en lidt bedre og mere koncis form.

Knud Lind (FP):

Når jeg hører De Konservatives og Venstres ordfører, får jeg nærmest det indtryk, at regeringen ikke bliver ledet af en konservativ statsminister, og at regeringen retteligt burde hedde RKV-regeringen.

EF-redegørelsen bærer bestemt ikke præg af, at vi skulle have en borgerligt ledet regering, som var interesseret i, at dansk industri og dansk landbrug skulle have en jordisk chance for at kunne klare sig i det kommende indre EF-marked.

Man siger fra den konservative ordførers side: Vores mål må være, at de andre lever op til vores standard. Det kan kun betyde, at hr. Grove ikke vil gå ind for EF-direktivet.

Danmark har inden disse EF-direktivs fremkomst vedtaget en national lov om genteknologi, som er verdens skrappeste og mest restriktive over for de firmaer, som arbejder inden for dette felt. Man ønskede ikke at vente, selv om man ikke kunne være uvidende om, at EF-Kommissionen allerede i 1979 fremsatte forslag til direktiv om sikkerhedsforanstaltning

ger mod formodede risici i forbindelse med biologiske stoffer på arbejdspladsen. Nej, Danmark kunne selv. Det danske folketing var sandelig tidligt ude, da man på trods af EF-Kommissionens forslag fra 1979 vedtog et dansk lovforslag om miljø og genteknologi, som på væsentlige punkter er mere vidtgående end direktivforslaget. Og når jeg siger »på væsentlige punkter er mere vidtgående«, citerer jeg faktisk bare fra ministerens egen redegørelse; der er altså ikke noget overdrevet i dette, og jeg tror, ministeren vil give mig fuldstændig ret.

I EF-direktivet er der både for gruppe I-organismer og for gruppe II-organismer en simpel og erhvervsvenlig anmeldelsesprocedure. Ja, for gruppe I-organismerne er der kun et lille krav om notifikation, mens der for gruppe II er en anmeldelsespligt, men for at undgå den almindelige langsommelighed i miljøadministrationen, Arbejdstilsynet m.v., er der i EF-direktivet fastsat en frist for myndighederne for afgivelse af svar. Hvis der ikke kommer noget, kan forskningen gå i gang. Det kan man kun glæde sig over, og det må da også være i overensstemmelse med regeringens politik, at man nu inden for det offentlige skal se at komme i gang. Sådan har jeg forstået det, men det er muligt, at det er helt forkert, når det drejer sig om netop dette spørgsmål.

Direktivforslaget vil således kræve lempelser i den danske lovgivning. Dette er faktisk også et citat fra ministerens redegørelse, så man må konstatere, at ministeren på ét punkt har måttet sige: Den danske lov om genteknologi og miljø er restriktiv, for det er det, der er helt kendetegnende her.

Direktivforslaget vil som sagt kræve lempelser i den danske lovgivning, og det beviser, at den borgerlige regering med sin nationale lovgivning har været alt for restriktiv over for det danske erhvervsliv og ligeledes over for de firmaer, som nødvendigvis må drive forskning for at kunne udvikle konkurrencedygtige produkter.

Ministeren skriver i sin redegørelse, at loven skal revideres i folketingsåret 1989-90. Denne slendrian kommer til at koste det danske erhvervsliv penge ikke bare i dag, men desværre også i fremtiden. Hvordan skal dansk erhvervsliv kunne klare sig, når der i dansk lovgivning i modsætning til i EF-direktivforslaget ikke skelnes proceduremæssigt mellem udsætning i for-

[Knud Lind]

søgsøjemed og udsætning i kommerciel skala, dvs. markedsføring af produkter til udsætning? Efter at have hørt regeringens ordførere forstår jeg, at Danmark nu vil til at arbejde for, at EF-direktivet bliver lige så restriktivt som den danske lov.

Ser vi på de øvrige EF-lande, har de alle en langt mere liberal holdning til spørgsmålet. Den restriktive danske holdning vil helt sikkert ende som en genteknologisk fodnote efter det, man har kørt frem med fra ministerens side.

Inden hun påbegynder sit erhvervsfjendske miljøkorstog til EF, bør hun tænke på, at f.eks. Italien, Spanien, Portugal, Luxembourg og, ikke at forglemme, Irland – ja, jeg kunne såmænd tage dem alle sammen med – ikke har nogen speciel lovgivning eller specielle regler for indesluttet anvendelse af bioteknologi på samme måde, som man har det her i Danmark, der er det mest restriktive land.

Når den konservativt ledede og ellers så erhvervsvenlige regering endelig har en chance for at få rettet op på disse erhvervsfjendske danske regler om genteknologi, viger man tilbage og springer i stedet på miljøflippernes vogn. Nu skal lille Danmark rigtig til at lære hele det øvrige EF, hvordan man bedst muligt smadrer industriens konkurrenceevne, for det er jo det, det drejer sig om – på trods af EF's rigtige ord i Rådets direktiv om indesluttet anvendelse af genetisk modificerede mikroorganismer. Man skriver bl.a.:

»Forskellene i de bestemmelser vedrørende indesluttet anvendelse af genetisk modificerede mikroorganismer, der er i kraft eller under udarbejdelse i medlemsstaterne, kan skabe ulige konkurrencevilkår; – altså ulige konkurrencevilkår – »disse konkurrenceforvridende effekter er især vigtige på områder, hvor den tekniske udvikling i de pågældende virksomheder stort set er afhængig af de vilkår, hvorunder den pågældende operation lovligt kan gennemføres; forskellene i disse vilkår i medlemsstaterne påvirker således direkte det indre markedes funktion.«

Det er netop dér, ministerens helt uansvarlige, erhvervsuansvarlige, lov om miljø og genteknologi sætter ind, og det er derfor, jeg siger, at det ender som en fodnote, uanset hvor mange miljømæssige korstog ministeren måtte foretage ned til EF.

Danmark – og det vil sige den konservative regering – har helt bevidst forsøgt at gøre disse forskelle så store som muligt til skade for dansk erhvervsliv og ikke mindst til skade for fællesskabet i EF, som man dog ellers til tider taler vældig positivt om. Af denne debat får man det indtryk, at på trods af Danmarks meget, meget skrappe lov om miljø og genteknologi har loven alligevel ikke kunnet forhindre, at De Konservative og Venstre har været udsat for en slags politisk-radikal-genetisk manipulation.

Venstre og De Konservative burde have givet den klare melding i stedet for de ordførertaler, vi har hørt her i dag: Vi vil indrette vores alt for strikse lovgivning efter de erhvervsvenlige EF-direktiver. Desværre gør man det stik modsatte, og det kan Fremskridtspartiet ikke give sin tilslutning til, uanset hvor mange miljøministre man sender på korstog ned til EF.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg forstod nu, at det er Fremskridtspartiets holdning, at vi så vidt muligt skal droppe alle mulige miljøregler, fordi de kunne risikere at generere en eller anden erhvervsvirksomhed. Det er ikke vores holdning, skal jeg tilføje.

I øvrigt er jeg enig med hr. Knud Lind om, at vi var tidligt ude, og at vi fik gode regler, før EF begyndte at interessere sig for dette. Det er jeg glad for i dag, og jeg vil bare tage et enkelt eksempel: Da vi lavede vores regler, byggede vi selvfølgelig på den bedst kendte klassificering af organismer, nemlig den amerikanske. Det, der sker nu, er, at EF-Kommissionen har lavet noget makværk. De kører med 2 klasser, hvoraf klasse II, den farlige klasse, omfatter nogle organismer, som i Danmark vil være klassificeret som ufarlige. Samme klasse II omfatter også vores klasse II og III og IV, og klasse IV er organismer, som der overhovedet ikke er noget dansk laboratorium der er udstyret til at eksperimentere med. Mig bekendt findes der i Europa kun 3 sådanne laboratorier. Det er fuldkommen afsindigt at slå relativt ufarlige og så de mest farlige organismer sammen i én fareklasse. Den slags sjuks har vi undgået ved at være tidligt ude og ved at bygge på de bedst kendte internationale regler.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

SF's ordfører sagde – og jeg citerer her, som jeg skrev det ned: »Vi var tidligt ude, og det er jeg glad for«. Hertil må jeg sige, at det er dansk industri ikke, og det er heller ikke til gavn for den danske konkurrenceevne.

Så vil jeg sige, at det lød nærmest, som om Fremskridtspartiet var fuldstændig ligeglad med miljøet. Det er vi ikke. Vi synes, at de direktiver, der her er kommet fra EF, er nogle, man kan arbejde med, og jeg vil gerne spørge SF: Kan SF tiltræde disse direktiver i den form, som de har nu? Fordi det, vi taler om her, er jo Fællesskabet, og at lille Danmark også skal kunne klare sig. Vi mener, at de direktiver, der foreligger her, er langt bedre end det makværk, man har lavet nationalt i Danmark.

Nu ved jeg godt, at man går ind for Nordisk Råd, det nationale osv., men man er i virkeligheden kun national, når det drejer sig om EF. I dette tilfælde er der lavet et makværk uden lige; nu forsøger disse kloge EF-lande, som ikke har været så forhastede som danskerne, at lave noget, der er bedre, og det støtter Fremskridtspartiet.

Larsen-Ledet (RV):

Det Radikale Venstre er enig med miljøministeren i, at de foreliggende direktivforslag ikke opfylder Danmarks ønske om et højt beskyttelsesniveau. Dertil kommer, at forslagene på flere væsentlige punkter er vanskelige at tilpasse den danske regulering.

Vi synes, det er i orden, at man arbejder videre med direktiverne, og at man søger at sikre, at der bliver et fælles højt beskyttelsesniveau. Der er helt klart behov for stor dansk agtpågivenhed under de forestående forhandlinger om direktivforslagene. Mikroorganismer, der er ude af kontrol, kan lave meget, meget stor ravage, og derfor er der alvor i det, vi beskæftiger os med her.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg skal takke ordførerne for deres tilslutning til indstillingen, om end jeg ikke er uenig med den socialdemokratiske ordfører om, at man nok burde kende svaret på forhånd og ikke umiddelbart kunne finde det i selve redegørelsen. Det er rigtigt, at det er en meget lakonisk

meddelelse, at det ville medføre lempelser i den danske lovgivning, hvis man skulle indføre EF-direktiverne, og at man nok her burde have præciseret noget klarere, hvad der var regeringens hensigt. Det har jeg taget til mig, og jeg skal prøve at få det indført i de fremtidige diskussioner.

Jeg vil sige til hr. Ivar Nørgaard, at det er jo rigtigt – og jeg takker for henvisningen til paterniteten eller materniteten, hvad det nu skal kaldes – at det er en gammel radikal idé, at man skal diskutere væsentlige – for ikke at sige alle – direktiver her i folketingsalen, men at dette klart viser, at det er urealistisk.

Jeg vil dog gerne sige til hr. Ivar Nørgaard, at det jo sådan set var Markedsudvalget bekendt, at det ville komme i omvendt rækkefølge i den sammenhæng, og at det, hvis man i Markedsudvalget havde ønsket at få direktiverne diskuteret her i folketingsalen inden rådsmødet, havde været muligt, men så havde man ikke opnået det, som vi opnår i dag, går jeg ud fra, nemlig at få dem diskuteret i fællesskab, og jeg går ud fra, at det er det, der har været motivet.

Jeg mener naturligvis, at det er ønskværdigt, at man får diskuteret tingene på forhånd, og i det omfang vi kan gøre noget til det, skal vi nok prøve at sørge for det.

Jeg er ked af, at hr. Ivar Nørgaard ikke har modtaget referaterne fra rådsmødet; de er i hvert fald sendt over i morges. Det er selvfølgelig ikke alt for tidligt, vil jeg gerne medgive, men det har altså været svært at nå at få korrigeret og sammenfattet også med folkene i Bruxelles, og det er grunden til, at de er blevet lidt forsinket. De ligger altså et sted mellem Miljøministeriet og Folketinget, hvis de da ikke nu er på vej til Folketingets Markedsudvalg, men det er da helt korrekt, at det havde været ønskeligt, om de havde været fremme noget før, og det skal vi også bestræbe os på fremtidig.

Om selve holdningen til forslagene er at sige – lidt firkantet – at vi ikke er tilhængere af hverken det ene eller det andet forslag, som de foreligger i øjeblikket, at man på rådsmødet ikke nåede til enighed om dem, og at de nu er gået tilbage til embedsmændene, for at de kan kigge på dem.

Med hensyn til, om man skal vælge artikel 100A eller 130S, er regeringen gået ind for, at det skal være 130S, fordi vi mener, der i det primært er tale om miljøregulering. Men jeg finder

[Miljøministeren]

egentlig på basis af de drøftelser, vi har haft i Markedsudvalget, at det kunne være ønskeligt, om vi på et tidspunkt tog en mere principiel drøftelse af, om vi kan forestille os nogle mere generelle retningslinier for, hvornår vi anvender 100A, og hvornår vi anvender 130S.

Det er jo rent faktisk sådan, at der kan være visse fordele ved at anvende 100A, idet der så er tale om generelle direktiver, og dermed kan man måske i virkeligheden finde en højere fællesnævner, end man kan ved 130S, hvor der er tale om et minimumsdirektiv.

På den anden side kan 100A nøjes med at blive vedtaget med et kvalificeret flertal, og det vil så kunne betyde, at Danmark i den sammenhæng stemmes ned, sådan som vi f.eks. oplevede det med udstødningsgasserne fra biler.

Jeg tror, det er svært at opstille nogle helt firantede regler, så vi altid ved, om vi skal gå efter 100A eller 130S, men jeg er overbevist om, at vi i hvert fald kan få en rimelig drøftelse af det, som kan medføre nogen afklaring på disse spørgsmål.

I denne sag går vi altså efter 130S, sådan at vi arbejder for, at det bliver et minimumsdirektiv. Det har vi ikke sikkerhed for at vi kan opnå, men vi har heller ikke fået fjernet håbet, så vi ved faktisk endnu ikke, hvad resultatet bliver. Der skal imidlertid også være enighed om fra Rådets side at ændre fra 100A til 130S, fordi Kommissionen jo som udgangspunkt har taget 100A.

Jeg synes, det er en generel drøftelse værd, også om man på et tidligere tidspunkt måske kan påvirke Kommissionens valg af 100A eller 130S, men det vil i så tilfælde i hvert fald kræve, at vi arbejder kraftigt med det. Det er jo ikke sådan, at vi ikke i øjeblikket prøver at påvirke Kommissionen under det forudgående arbejde, men vi vil nok være bedre rustet, hvis vi her havde haft en generel diskussion om spørgsmålet, og en sådan vil jeg i hvert fald for min del gerne lægge op til.

Til hr. Grove vil jeg sige, at jeg synes, det var nogle gode betingelser, han opstillede som hovedsynspunkter i dette spørgsmål, og navnlig var jeg selvfølgelig glad for hr. Groves afsluttende bemærkninger om, at det, der var meningen med dette her, ikke var, at vi skulle til at rette os ind efter de øvrige landes dårligere lovgivning, men at vi skulle få de øvrige lande op på vort høje beskyttelsesniveau.

Til hr. Rahbæk Møller vil jeg sige, at jeg sådan set er enig i de betragtninger, han kom med, og også i kritikken af de forslag, der har været fremme.

Til hr. Niels Anker Kofoed vil jeg sige, at det naturligvis er rigtigt, at man ikke skal overgå hinanden med hensyn til at lave restriktioner for restriktionernes skyld. På den anden side må man nok sige, at der her er et område, hvor man, i hvert fald i startfasen, bør være utrolig restriktiv, og det er jo også derfor, vi vedtog genteknologiloven.

Det er meget vanskeligt her at lave noget med tilbagevirkende kraft, og det er jo det, der er problemet. Dette område er jo også, om muligt, mere end så mange andre grænseoverskridende, og det er også et problem. Det er derfor, jeg tror, at når det drejer sig om genetiske manipulationer, for slet ikke at tale om udsætning, skal man være meget restriktiv med hensyn til, hvad man tillader, men det er ikke ensbetydende med, at man skal være langsommelig i sin behandling af sagerne. Man skal bare være meget restriktiv og sige, at man hellere må have en restriktiv lovgivning og så til gengæld forsøge at behandle sagerne hurtigt end en slap lovgivning, så man tillader for meget. Det er grundsynspunktet.

Jeg tror, at vi ud over de ændringer, jeg har lagt op til, nok også mere generelt skal diskutere, om vi skal ændre på genteknologilovgivningen, også i forbindelse med vores almindelige diskussion om reglerne i Miljøministeriet, men mit udgangspunkt vil fortsat være – og det tror jeg er rigtigt, indtil vi har flere erfaringer – at vi skal være restriktive. Til gengæld kunne man forestille sig, at hvis der fortsat er tidsmæssige problemer med myndighedsbehandlingen – det har jeg nu ikke indtryk af at der er så meget mere, som der har været, fordi der er strammet utrolig meget op på den, og meget af det, der bliver sagt om denne sag, er faktisk, om jeg så må sige, forældet, idet der også hos os sker en udvikling – må vi naturligvis diskutere ressourcindsatsen, og da håber jeg naturligvis også på hr. Niels Anker Kofoeds forståelse for eventuelle øgede bevillinger på dette område.

Til hr. Knud Lind ved jeg som sædvanlig næsten ikke hvad jeg skal sige. På en vis måde er jeg ganske betaget af hr. Knud Linds indsats i forbindelse med sådanne lovforslag, hvor han hegler KVR-regeringen igennem, og man kan

[Miljøministeren]

jo tage en hel del af det ud og bruge det i andre sammenhænge, f.eks. i en valgkamp på et senere tidspunkt.

Men sagligt vil jeg gerne sige til hr. Knud Lind, som jeg også sagde til hr. Niels Anker Kofoed: Jeg tror, det er meget vigtigt, at vi er restriktive, for hvis vi ikke er det, kan det være, at vi som befolkning – og det er jo sådan set seriositeten i dette her – ender som en rigtig fodnote. Det vil sige som ingenting.

Det er jo problemet med bioteknologien, at vi står med nogle potentielle faremuligheder. Jeg vil ikke overdramatisere, men jeg synes, der er god grund til, at vi er ganske forsigtige. Det er nyt land, så vi skal være forsigtige, og jeg må nok sige, at alt tyder på, at vi faktisk ikke har været forsigtige nok i fortiden.

Jeg vil nok sige, at en miljøministers opgave havde været noget enklere, hvis vi havde været noget mere påpasselige fra politisk side for en 30 års tid siden – for slet ikke at tale om for bare 15-20 år siden. Så havde de miljøopgaver, vi står over for i dag, været noget lettere at håndtere og sammenstødene mindre om, hvorvidt det kan lade sig gøre eller ikke kan lade sig gøre, for slet ikke at tale om sammenstødene om spørgsmålet: Hvem skal betale, og hvordan skal vi skaffe finansiering til både at klare alt det, vi har forsømt gennem de sidste 30 år, og så også de kommende opgaver?

Netop de problemer, vi står med i forbindelse med det nuværende miljø, gør, at jeg synes, der er al mulig basis for at være meget restriktive. Derfor skal jeg også i den sammenhæng takke den radikale ordfører for tilslutningen til denne holdning.

Ivar Nørgaard (S):

Jeg ville jo være et skarn, hvis jeg ikke takkede miljøministeren, da hun gav mig ret på alle de punkter, jeg nævnte i mit indlæg, så det gør jeg selvfølgelig.

Jeg er også enig med miljøministeren i, at det kunne være særdeles fornuftigt hurtigt at få en drøftelse af forholdet mellem artikel 100 A og artikel 130 S, for det er jo ikke kun spørgsmålet om niveauet, det her drejer sig om, men også spørgsmålet om, hvorvidt man kan tage en række rene miljøsager ud og undgå, at de hæftes på det indre marked, denne indre marked-tankegang. Det tror jeg vil være muligt på en række områder, også for at komme så langt, at vi kan

imødegå nogle af de synspunkter, som især bliver fremhævet af Fremskridtspartiet og af hr. Niels Anker Kofoed, nemlig at man skal lave en række regler for at sørge for, at dansk erhvervsliv ikke bliver udsat for for skrap konkurrence fra de andre lande. Det kan jo ikke være meningen med miljøreglerne. Miljøregler må laves ud fra miljømæssige hensyn, og det er heldigvis også det, vi hidtil har gjort.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Bare jeg dog kunne takke ministeren for denne redegørelse, men jeg er ked af det – uanset hvor meget jeg vil, så kan jeg ikke, for der var ikke nogen redegørelse.

Så må man vel spørge ministeren, for nu må vi have svar på det her: Vil regeringen på EF-plan arbejde for, at de to forslag, som nu ligger her, bliver vedtaget i deres nuværende form, eller ender Danmark som en genteknologisk fodnote? Det er det, vi skal have frem nu. Hvad vil ministeren lave dernede?

Det, man taler om her, er, at man i 1989-90 måske vil se på loven om miljø og genteknologi. Jamen tiden løber fra ministeren, og der står højt og tydeligt her, at der skal ske nogle ændringer og lempelser i den danske lov, hvis den skal være i overensstemmelse med disse EF-direktiver. Men jeg kan forstå, at det skal flyde videre og dansk erhvervsliv skal søge til Irland, for Irland har ikke disse begrænsninger. Det kan ministeren se i sin egen redegørelse.

Jeg forstår på ministeren, at man vil se restriktivt på ansøgningen fra De Danske Sukkerfabrikker, når de kommer med den. Men vi er da nået så langt, at de må få lov til at sende en ansøgning frem, og det glæder mig da.

Jeg ved godt, det er svært, når man har været ordfører for De Radikale, så pludselig at blive minister og skulle til at se på tingene fra en anden vinkel, men det, der sker, hvis man fortsætter den linje, det korstog, som ministeren har kørt i årevis, det er, at der sker noget grænseoverskridende her. Hvis man i EF, uanset hvad Danmark mener, vedtager disse forslag, så kan ministeren ikke sørge for, at disse skadevirkninger holdes ude fra de danske områder.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg har ikke nogen særlige kommentarer at knytte til ministerens bemærkninger, men jeg

[Rahbæk Møller]

vil gerne lige sige nogle ting til dem, der er så nervøse for, at vi skal genere virksomhederne med miljøregler.

Der har været en konference om udsætning af gensplejsede organismer i disse dage, som jeg ikke har haft tid til at følge, bl.a. på grund af disse debatter, og det tror jeg desværre heller ikke der er nogen andre der har. Den havde vi haft brug for.

Jeg har fået refereret, at det blev oplyst, at der er et virus under udvikling, som vil kunne bekæmpe sommerfuglelarver, og det er der indlysende stor interesse i. Der er ingen af os, der bryder os om kålorme i vores kål.

Men før man sender sådan noget ud, har jeg også lige det spørgsmål, vi skal stille os selv: Vil vi have en verden uden sommerfugle? For det kan meget nemt blive resultatet, hvis man sætter et virus ud. Et virus er noget, der spredes meget. Derfor – på grund af den slags ting – er jeg glad for, at vi her i landet har valgt at lægge en ret restriktiv linje.

Men jeg synes også, det er vigtigt, at vi forsøger at udbrede denne restriktive linje til andre lande, fordi sådan et virus jo naturligvis ikke vil respektere landegrænserne. Jeg synes også, det er vigtigt, når vi har fundet ud af, at noget er ufarligt og samfundsnyttigt og bør tillades, at vi så ikke stiller det urimelige hindringer i vejen ved meget omstændelige behandlinger, ansøgninger og lign. Det har vi diskuteret flere gange her. Men vi skal passe på, hvad vi gør. Vi kan meget let smadre mere, end vi tror, hvis vi ikke har regler.

Lis Noer Holmberg (CD):

Jeg kommer lidt uden for den sædvanlige rækkefølge.

Ved gennemlæsning af denne redegørelse er der for CD ingen tvivl om, at det er uhyre vigtigt, at vi får en samlet EF-politik på dette område. Det er jo rigtigt, når der står, at mikroorganismer ikke respekterer landegrænser, og når man så læser, at i lande som Italien, Grækenland, Spanien og Portugal findes der ingen specifikke regler på området, er det i høj grad et incitament til en fælles genpolitik.

En anden grund må være at forhindre forskere i at flytte derhen, hvor de har mulighed for at gennemføre deres forsøg, derhen, hvor der er færrest restriktioner, hvilket absolut ikke giver garanti for sikkerhed. Dette skal naturligvis ik-

ke være sagt for at mistænkeliggøre danske forskere.

Det er vores opgave at sørge for, at dansk landbrug og industri får mulighed for at klare sig på lige fod med andre lande, og at vi ikke i Danmark sækker agterud på grund af skrappe regler og skrappe restriktioner, end man har i de lande, vi konkurrerer med.

Vi må gøre os klart, at i forbindelse med eksperimenter er der altid en vis risiko, og det har der altid været. Jeg hørte i et tidligere indlæg, at man var inde på, hvor farlig dampmaskinen var, eller man troede den var, da den blev opfundet. Hvis jeg her skal nævne et enkelt eksempel, så lad mig tage bagegær. I flere tusind år har der til fremstilling af øl været anvendt gær, og jeg er da helt sikker på, at da Pasteur i 1870'erne opdagede, at forgæringen skyldtes levende organismer, er man blevet ret så bestyret.

For CD er det væsentligt, at reglerne er ens, og især at klassificeringerne er klare og tydelige, så man ved helt konkret, hvad der er farligt og mindre farligt.

Jeg vil gerne vende tilbage til det, der blev nævnt forleden, da vi drøftede genloven her i salen, nemlig nødvendigheden af oplysning igennem høring og eventuel konference, så vi får en bedre indsigt at bedømme ud fra. Jeg finder det betænkeligt, hvis vi skal vurdere ud fra diverse interesseorganisationers meget divergerende meninger på dette felt. Det kan kun være med til at besværliggøre den rigtige lovgivning på området.

Vi siger tak til miljøministeren for redegørelsen. CD vil med interesse følge udviklingen på området.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg skal starte med at takke fru Lis Noer Holmberg for hendes tilslutning. Jeg er enig i, at det er ønskværdigt, at vi har en samlet EF-politik på dette område.

Til hr. Ivar Nørgaard skal jeg blot give tilsagn om, at vi skal gøre det, som det hedder, så hurtigt som muligt. Så vidt jeg har forstået, er arbejdet efter sidste diskussion i Markedsudvalget allerede gået i gang, men eftersom der er et par ministerier, der er involveret, tør jeg ikke lige her og nu, fordi jeg kun har mit eget apparat med mig, sige, hvor hurtigt det kan lade sig gøre; men vi skal prøve at arbejde med det så

[Miljøministeren]

hurtigt som muligt, og som sagt er det formentlig allerede gået i gang.

Hr. Knud Lind spørger, om regeringen vil arbejde for direktiverne, som de foreligger. Jeg skal klart give et svar, hvis hr. Knud Lind vil høre efter: Nej. Regeringen mener ikke, de to direktiver er gode nok, så vi vil arbejde for, at der kommer nogle direktiver, der er bedre end dem, der foreligger her, nøjagtig som jeg har redegjort for ved forskellige lejligheder.

Når det drejer sig om Sukkerfabrikkerne, er der jo en klar lovgivning. Den har hr. Knud Lind aldrig været tilhænger af, for den betyder, at Folketinget skal godkende, hvis der skal ske en udsætning. Der er i og for sig ikke noget nyt i, at man kan indsende en ansøgning. Det har man hele tiden kunnet, og der er derfor ikke tale om en særlig nådesbevisning fra nogens side.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Når jeg spørger om det, minister, er det, fordi jeg kan forstå, ministeren får det meget svært nede i EF, idet der jo direkte klages fra de sydlige lande over, at EF's to forslag er alt for restriktive. Derfor er jeg bange for, at vi ender som en fodnotestat til skade for den danske industri. Jeg tror ikke, at selv en miljøminister fra De Radikale er i stand til at hindre de grænseoverskridende ting, der måtte komme, når vi er endt som fodnotestat og de andre har vedtaget deres regler i det indre marked.

For ligesom at illustrere det lidt kan jeg vise ministeren noget, der står i det blad, der hedder Time. Der har man – så langt er man altså nået – parret en ildflue med en tobaksplante. Her i Danmark taler man endnu om, hvorvidt man nu også tør sætte roerne på friland. Så langt et spring er der altså, og det er derfor, jeg siger, at det er alt for restriktivt, og at det kommer til at koste dansk erhvervsliv penge, så længe fru Lone Dybkjær sidder som miljøminister med det nej, jeg lige har hørt.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg synes, at hr. Knud Linds eksempel med ildfluen og tobaksplanten er et udmærket eksempel til understøttelse af vores restriktive linje her i landet. Jeg vil i øvrigt gerne sige, at der formentlig er tale om forsøg.

I det andet tilfælde er der tale om udsætning, og det er en ganske anden ting. Det er faktisk

udsætning, jeg har talt om, og det er også udsætning, det andet direktiv handler om. Det er det, der er problematisk i første omgang, fordi det er dér, der kan komme en grænseoverskridende situation. Og i og for sig kører der jo ganske mange forsøg rundt omkring.

Jeg har en tro på, at det skal lykkes os at få en fornuftig forhandling i EF-regi. Det er jo da i andre sammenhænge lykkedes os, og det vil jeg også tro det gør på dette område. Derfor vil det være min vision, at vi skal prøve på at arbejde på at få direktiverne så tæt op på den danske lovgivning om miljø og genteknologi, som overhovedet muligt.

(Kort bemærkning).

Mogens Elvensø (FP):

Som bekendt spredes mange, for ikke at sige de fleste plantearter, ved at fuglene bringer frø rundt fra det ene land til det andet. Så vil jeg gerne spørge miljøministeren: Vil miljøministeren sætte jægere op, der hindrer trækfugle, der kommer med genbehandlede frø, f.eks. sukkerroefrø fra England eller græsfrø eller andre ting? Den lov, der er, kan ikke hindre, at disse frøarter falder ned i Danmark, og at der kommer nye planter.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 12:

Forslag til folketingsbeslutning om iværksættelse af en dommerundersøgelse af »sommerhus-sagen«.

Af Holger K. Nielsen (SF) m.fl.
(Fremsat 1/11 88).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):**

SF begrundet sit forslag om en dommerundersøgelse i den såkaldte sommerhussag med, at man ville fjerne nogle påståede dunkle punkter i sagen og aflive nogle myter.

Jeg forstår ikke begrundelsen. Sagen foreligger efter min opfattelse godt belyst efter behandlingen i Folketingets Markedsudvalg.